

Кац М.В.,
студ. II курсу магістратури групи «Облік і аудит»,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
Науковий керівник – Мельник Т.Г.,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗБЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ МАТЕРІАЛЬНИХ ЗАПАСІВ В УКРАЇНІ

Для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства використовують виробничі запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Тому найважливішою передумовою успішного здійснення виробничого процесу, як головної ланки діяльності господарюючого суб'єкту, є наявність та раціональне використання запасів.

Матеріальні запаси займають особливе місце не лише у складі майна підприємства, а й у структурі витрат, оскільки виробничі запаси є основною складовою при формуванні собівартості готової продукції. Враховуючи це виробничі підприємства особливу увагу приділяють саме обліку, аналізу і контролю запасів.

При організації бухгалтерського обліку та контролю запасів необхідно користуватись законодавчими та нормативними документами України, їх характеристика наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика законодавчо-нормативної бази обліку і контролю запасів

№	Назва нормативного документу	Ким і коли затверджений	Коротка характеристика змісту нормативного документу
1	2	3	4
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	№996-XIV ВР від 16 липня 1999р. із змінами і доповненнями	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання бухгалтерської звітності в Україні.
2	Податковий кодекс України, розділ 3 «Податок на прибуток підприємств»; розділ 5 «Податок на додану вартість»	№2755-VI від 02.12.2010р. із змінами і доповненнями	Визначає платників податків, об'єкти, базу і ставки оподаткування, порядок обліку звітності та сплати податку до бюджету.
3	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Наказ Міністерства фінансів №83 від 31.03.1999р. із змінами і доповненнями	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
4	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»	Наказ Міністерства фінансів №87 від 31.03.1999р.	Визначає зміст і форму Балансу та загальні вимоги до розкриття його статей.
5	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати»	Наказ Міністерства фінансів України № 87 від 31.03.1999р.	Визначає зміст і форму Звіту про фінансові результати, а також загальні вимоги до розкриття його статей

Продовження табл. 1

1	2	3	4
6	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»	Наказ Міністерства фінансів України №246 від 20.10.1999р.із змінами і доповненнями	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси та їх розкриття у фінансовій звітності.
7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»	Наказ Міністерства фінансів України №318 від 31.12.1999р. із змінами і доповненнями	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.
8	Методичні рекомендації бухгалтерського обліку запасів.	Наказ Міністерства фінансів України №2 від 10.01.2007р із змінами і доповненнями	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси та їх розкриття у фінансовій звітності.
9	Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій». План рахунків бухгалтерського обліку.	Наказ Міністерства фінансів України №291 від 30.11.1999р. із змінами і доповненнями від 25.09 2009р.	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб. Визначає основні рахунки та субрахунки обліку запасів.
10	Інструкція „По інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків.”	Наказ Міністерства фінансів України від 11.02.94р. №69 із змінами і доповненнями від 26.06.2000р. №115	Визначає порядок проведення інвентаризації запасів, та основні вимоги щодо оформлення результатів інвентаризації.
11	Постанова Кабінету Міністрів України „Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей”	Постанова Кабінету Міністрів України від 22.11.99р. №116	Визначає механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей.

1	2	3	4
12	Наказ Міністерства статистики України „Про затвердження типових первинних документів з обліку сировини і матеріалів”	Наказ Міністерства статистики України №193 від 21.06.96р.	Визначає перелік та форму типових первинних документів ,які можуть використовуватися підприємствами при обліку сировини та матеріалів.

При огляді нормативно-правової бази неможливо не звернути увагу на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Національні положення (стандарти) були розроблені на основі міжнародних з урахуванням національних особливостей економіки України, тому П(с)БО 9 «Запаси» має ряд спільних моментів з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 2 «Запаси», зокрема, умови визнання запасів і основні поняття, пов'язаних з ними, рекомендацій щодо використання методів оцінки запасів, розкриття інформації про запаси у формах фінансової звітності.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV ВР від 16 липня 1999р. 2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. 3. Податковий кодекс України. Кодекс України № 2755-VI від 2 грудня 2010 року із змінами і доповненнями. 4. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій». План рахунків бухгалтерського обліку №291 від 30.11.1999р. 5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені Наказом Міністерства фінансів № 2 від 10.01.2007р. 6. Інструкція «По інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків», затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 11.02.94р. №69.